

Løsning 5: Børneuniverser flere steder

Udvalget for Læring har ønsket følgende beskrevet og beregnet:

Børneuniverser som vi kender dem fra flere steder i kommunen. Kan dette tænkes andre steder?

Historik og udgangspunkt

I skemaet herunder fremgår det, hvor der i Hedensted Kommune er etableret børneuniverser. Disse er etableret under to forskellige lovgivninger, som beskrives kort under skemaet. Børneuniverserne, som vi kender dem i dag, fungerer således på forskellige vilkår og er etableret på forskellige tidspunkter med afsæt i lokale ønsker. Gennem nylig dialog med bestyrelsesformændene tillægges denne frivillighed stor betydning. Det har været med til at sikre den nødvendige energi og et godt ejerskab til det enkelte børneunivers, er vurderingen.

Skole/institution	Børneunivers etableret år	Lovgivning/vilkår	Børnegrupper
Korning	2003	Landsbyordning §24 & USFO jf. FSL §3 stk. 7	Bh. + 0.-4.kl.
Ølholm	2014	USFO jf. FSL §3 stk. 7	Bh. + 0.-6.kl.
Åle-Hjortsvang	2013	USFO jf. FSL §3 stk. 7	Bh. + 0.-6.kl.
Ølsted	2011	Fælles ledelse jf. FSL § 24a.	Bh. + 0.-6.kl.
Barrit	2016	Fælles ledelse jf. FSL § 24a.	Vuggestue + Bh. + 0.-6.kl. (spec.kl.)
Stouby	2017	Fælles ledelse jf. FSL § 24a.	Vuggestue + Bh. + 0.-6.kl.
Daugård	2019	Fælles ledelse jf. FSL § 24a.	Vuggestue + Bh. + 0.-6.kl.

Beskrivelse af USFO: Udvidet skole-/fritidsordning kan oprettes ved små skoler med under 150 børn med ret til at optage børn, der er fyldt 3 år, i skolens SFO. Under denne ordning arbejdes der med et fælles budget for skole og USFO. En USFO er ikke omfattet af dagtilbudsloven, og den kan derfor ikke have vuggestue. Der er ikke krav om at følge læreplaner, men i Hedensted Kommune har vi valgt at føre tilsyn på samme måde som de øvrige dagtilbud (kvalitetssikring). En USFO får ikke del i statslige puljemidler til normeringsforbedring.

Beskrivelse af Fælles ledelse: Folkeskolelovens § 24 a. tilsiger, at kommunalbestyrelsen efter indhentet udtalelse fra skolebestyrelsen og forældrebestyrelsen i et kommunalt dagtilbud kan beslutte, at en folkeskole med SFO og et dagtilbud skal have fælles leder og fælles bestyrelse. Det er et krav, at der laves separate budgetter for dagtilbud og skole. Der kan desuden oprettes vuggestue i dagtilbud med fælles ledelse. Indtil 2014 havde skolebestyrelsen og forældrebestyrelsen mulighed for at nedlægge veto mod beslutningen, men efter gældende lov skal bestyrelserne blot høres.

Med Byrådets vedtagelse af budget 2013, også kaldet '50 i 13', blev der besluttet en besparelse på ledelse i USFO'er på 400.000 kr. årligt. Dette har naturligvis begrænset andre lokalområders incitament til at ønske USFO. Derfor må vi i dag konstatere, at de økonomiske vilkår favoriserer Fælles ledelse.

Børnehave og SFO	To selvstændige enheder	Fælles ledelse *	USFO	Landsbyordning
Bh	4,91 time/barn Ingen minimum	4,91 time/barn Ingen minimum	4,84 time/barn Ingen minimum	5,89 time/barn Ingen minimum
Ledelse	33 timer	33 timer	10 timer	0 timer
Brobygning	4,22 time/barn Min. 17 børn	4,22 time/barn Ingen minimum	4,22 time/barn Ingen minimum	4,22 time/barn Ingen minimum
SFO	2,01 time/barn Min. 40 børn	2,01 time/barn Min. 40 børn	2,01 time/barn Min. 26 børn	2,01 time/barn Min. 26 børn
Andet		Merudgift lederlønninger	Mindreudgift -1 leder	Mindreudgift -1 leder

* Ved Fælles Ledelse er et eventuelt rationale forblevet decentralt, hvilket bl.a. er udnyttet i Stouby

Muligheder for udbredelse anno 2020 i forhold til etablering af flere børneuniverser i Hedensted Kommune:

Skole/institution	Er der plads til hele børneuniverset på samme matrikel?	Afstand mellem dagtilbud og skole	Børnegrupper
Glud	Ja	Naboer	Vuggestue + Bh. + 0.-6.kl.
Rårup	Ja	600 meter	Vuggestue + Bh. + 0.-6.kl.
Hornsyld	Ja	950 meter	Vuggestue + Bh. + 0.-6.kl.
Øster Snede	Ja	Samme matrikel	Vuggestue + Bh. + 0.-6.kl.
Stenderup	Nej	Dagtilbud er i Bjerre. 4 km.	Bh. + 0.-6.kl.
Uldum	Nej	1,1 km	Bh. + 0.-6.kl.

Fordele ved børneuniverser:

Den optimale ledelsesorganisering består af to personer. En skoleleder og en institutionsleder (dagtilbud + SFO). Det giver mere tid til kvalitetsledelse at samle opgaven og ledelsestiden på få personer, og to personer vil set i forhold til børnetal og antal ansatte være det optimale. Dog har det vist sig nødvendigt at have en daglig leder de steder, hvor der er fysisk afstand mellem skole/SFO og dagtilbud. I de nuværende børneuniverser er der sket reduktion i antallet af ledere, dog primært gennem reduktion i antallet af souschefer.

Når dagtilbud og SFO er etableret på samme matrikel, er der gode muligheder for at optimere driften ved at planlægge med færre medarbejdere i ydertimerne for at kunne opnå en bedre normering, når der er flest børn. Også personale- og kompetenceressourcer deles lettere mellem dagtilbud, SFO og skole.

USFO'er giver udtryk for, at det er mere enkelt, når økonomien køres samlet.

Generelt er der en oplevelse af styrkede overgange og fælles samarbejde, når man er én organisation. Både formelt og gennem det naturlige samvær gennem det kendskab personalegruppen får til hinanden i dagligdagen.

Børneuniverserne i Hedensted Kommune er ikke nået lige langt i samarbejdet, men fælles udviklingsarbejder nævnes som eksempel på noget, der opleves positivt. Det er lettere at holde et helhedsorienteret blik på barnet (kendskab til familie, søskende, udvikling).

Forældre kan aflevere samme sted (kræver én matrikel).

Fælles indkøb nævnes også som en fordel, ligesom fælles sekretær er en gevinst.

Fælles ledelse/fælles bestyrelse er ikke en betingelse for at lave forbedringer i et lokalområde, men meget bliver lettere i én organisation, lyder tilbagemeldingen fra de nuværende børneuniverser.

Ulemper, faldgrupper og potentiale

Hvis der skal optimeres på forbrug af personaleressourcer, er den fysiske placering og indretning samt lokalfordeling af stor betydning. Lokaler med børnehaver og SFO skal ligge tæt på hinanden. Ellers er det svært at optimere den daglige drift.

Det er ikke givet, at forældre og ansatte synes, fælles samdrift i ydertimer og ferier er en god ide. "Der er for få udfordringer for skolebørn, når de skal passes i børnehaven/vuggestuen", er et eksempel på forældreudsagn.

Det er vigtigt, at bestyrelsen arbejder med hele børnegruppen. Oplevelsen er, at skolerelaterede dagsordenspunkter ofte kommer til at fylde meget. For at sikre realistiske forventninger til samarbejdet om arbejdsopgaverne er det vigtigt at identificere fællesmængden mellem dagtilbud, skole og SFO.

Man skal være opmærksom på at skabe en tydelig rollefordeling i ledelsesteamet, således at medarbejdere, børn og forældre ved, hvem de skal gå til.

Da overvejelser om etablering af fælles ledelse/USFO knytter sig til små skoler og dagtilbud med få børn, er det vigtigt, at der er en minimumsnormering, der sikrer, at der kan bemandes i den fulde åbningstid og med

kvalitet i tilbuddet i hverdagen. Der er p.t. kun vedtaget minimumsnormering for SFO, men ikke i dagtilbud og USFO. Dette gælder også for brobygningsperioden, hvor de ældste børn i dagtilbud gør sig klar til at komme i skole.

Beskrivelse og beregning

Der er en række pædagogiske fordele, hvis man opnår den fulde synergi i et børneunivers. De fordele, der nævnes ovenfor, vil til en vis grad kunne understøtte børne-/ungepolitikken og skolepolitikken. Derudover er der ikke væsentlige økonomiske gevinster ved etablering af fælles ledelse, medmindre det samtænkes med Kloge m2. Der må omvendt påregnes etableringsudgifter, hvis eksempelvis et dagtilbud skal placeres på eller ved en skole. Der kan dog opnås en mindre besparelse i størrelsesordenen ca. 75.000 kr. pr. år, hvis én lederstilling nedlægges. P.t. sker nedlæggelse af lederstillinger ved stillingsledighed. Det må forventes, at det faldende børnetal sammenholdt med nødvendige minimumsnormeringer vil medføre behov for flere ressourcer i de kommende år.

De nuværende børneuniverser kan med fordel optimeres på følgende punkter:

- Ledelsesstrukturen skal justeres, så der kun er ansat det nødvendige antal ledere.
- Der skal arbejdes med én lovgivning for alle børneuniverser i Hedensted Kommune. Det betyder i praksis, at alle børneuniverser skal etableres som fælles ledelse, da dette er en betingelse for at måtte have vuggestuebørn.
- Med baggrund i de faldende børnetal er der brug for stillingtagen til bemandingsbehov og dermed minimumsnormering i børneuniverserne.
- Den centrale understøttelse af den lokale udvikling af børneuniverserne skal styrkes, herunder rammebetingelserne og vilkår (trimmet MED-organisering, effektivt bestyrelses arbejde og fælles udviklingsplaner).

Løsningsforslag med udbredelse af børneuniverser kan umiddelbart ske en række steder i kommunen: Rårup, Glud, Øster Snede og Hornsyld. En fælles matrikel fremstår flere gange i det indsamlede materiale som en forudsætning for at høste de pædagogiske gevinster i et børneunivers. Evalueringerne af nuværende børneuniverser viser dog, at etablering gennem frivillighed tillægges stor betydning. Det sikrer energi og et godt ejerskab. Det vil kræve en politisk beslutning at udbrede børneuniverser, da den hidtidige praksis har været, at etablering af børneuniverser er sket efter lokalt initiativ.

De økonomiske konsekvenser af børneuniverser vil uændret være, at der i takt med det faldende børnetal skal sikres supplerende midler til nødvendig bemanding i henholdsvis børnehave og SFO.